

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

ПРОТОКОЛ СЛУХАНЬ У КОМІТЕТІ № 7

22 грудня 2021

м. Київ
(відеоконференція)

ГОЛОВУЄ: голова підкомітету Василенко Л.В.

ПРИСУТНІ члени Комітету: Бондаренко О.В., Криворучкіна О.В.
Кривошеєв І.С.

ВІДСУТНІ члени Комітету: Івахів С.П., Матусевич О.Б., Овчинникова Ю.Ю.,
Прощук Е.П., Шахов С.В., Якименко П.В., Яценко А.В. Маріковський О.В.,
Фельдман О.Б., Лабунська А.В., Задорожний А.В. Бакунець П.А.,
Нестеренко К.О.

ПРИСУТНІ працівники секретаріату Комітету: Борисюк М.М., Бережний Є.О.,
Воловенко О.П., Приліпко І.С., Зюзь О.С., Хоренжя І.В., Гринь Н.К.

помічники-консультанти народних депутатів України – членів Комітету:
Бондаренка О.В. – Петрова А.Ф.; Лабунської А.В. – Іванов С.Б.; Василенко Л.В.
– Бельо В.В., Артем'єва О.В.

ПРИЄДНАЛИСЯ ДО ВІДЕОКОНФЕРЕНЦІЇ:

Алієва Оксана Рамізівна – координатор програми «Зміна клімату і енергетична
політика», Фонд ім. Гайнріха Бьолля Бюро Київ – Україна;

Артеменко Олександр Валерійович – заступник директора Департаменту –
начальник відділу екологічного моніторингу, звітності та управління даними
Департаменту кліматичної політики та збереження озонового шару,
Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України;

Безус Валерій Олександрович – Голова Державного агентства енергоефективності та енергозбереження України;

Бойко Ольга Олександрівна – координатор Комітету промислової екології та сталого розвитку, Європейська Бізнес Асоціація;

Букша Ігор Федорович – завідувач лабораторії сертифікації та моніторингу лісів Українського науково-дослідного інституту лісового господарства та агролісомеліорації ім. Г.М. Висоцького, Державне агентство лісових ресурсів України;

Гарбуз Михайло Юркович – заступник директора департаменту - начальник відділу контролю природоохоронної діяльності департаменту контролю з питань АПК, використання природних ресурсів та охорони навколишнього середовища, Рахункова палата України;

Гопчак Ігор Васильович – заступник директора департаменту управління водними ресурсами, начальник відділу забезпечення водними ресурсами, Державне агентство водних ресурсів України;

Грис Андрій – керівник екологічного напрямку METRO Cash&Carry, співголова Комітету з питань сталого розвитку, Американська торгівельна палата в Україні;

Дзьоба Тарас Ігорович – заступник Міністра з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації, Міністерство аграрної політики та продовольства України;

Дідух Яків Петрович – завідувач відділу Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України, академік НАН України;

Дячук Олександр Анатолійович – провідний науковий співробітник ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України»;

Жук Геннадій Віліорович – директор Інституту газу НАН України;

Жук Микола Васильович – директор Департаменту з питань промисловості, Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості України;

Засядько Євгенія Володимирівна – керівниця відділу клімату ГО «Центр екологічних ініціатив «Екодія»;

Іванюта Сергій Петрович – головний консультант, Національний інститут стратегічних досліджень;

Кириченко Валентин Володимирович – державний експерт експертної групи з питань сталого розвитку Директорату стратегічного планування та європейської інтеграції, Міністерство енергетики України;

Коваленко Вікторія Анатоліївна – державний експерт експертної групи з питань смарт-спеціалізації та ресурсоефективності директорату розвитку реального сектору економіки, Міністерство економіки України;

Корогод Альона Ярославівна – помічник-консультант народного депутата України Галайчука В.С.;

Краковська Світлана Володимирівна – завідувачка лабораторії Українського гідрометеорологічного інституту ДСНС України та НАН України;

Кротенко Вікторія Володимирівна – доцент агробіологічного факультету, Національний університет біоресурсів і природокористування України;

Лобода Алла Сергіївна – директор Департаменту стратегічного планування та міжнародної співпраці, Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України;

Ляшок Сергій Анатолійович – начальник відділу видатків природних ресурсів та екологічної безпеки Департаменту видатків виробничої сфери, Міністерство фінансів України;

Майстер Олена Сергіївна – начальник відділу формування кліматичної політики Департаменту кліматичної політики та збереження озонового шару, Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України;

Мар'юк Оксана Володимирівна – Голова Ради УКМ, юрисконсульт ГО «Екоклуб», ГО «Українська кліматична мережа»;

Медведенко Іннеса Вікторівна – державний експерт управління з питань екологічної та енергетичної безпеки служби з питань економічної безпеки Апарату, Рада національної безпеки і оборони України;

Мозолевич Григорій Якович – в.о. генерального директора – керівник експертної групи з питань інтеграції до Європейського дослідницького простору директорату науки та інновацій, Міністерство освіти і науки України;

Мошенець Ігор Олександрович – менеджер з питань стратегічного розвитку (Енергетика; Відновлювальні джерела енергії), Американська торгівельна палата в Україні;

Мудрук Віталія Семенівна – координатор сектору «Клімат», Представництво ЄС в Україні;

Найєм Мустафа-Масі – заступник Міністра інфраструктури України;

Нижник Анна Миколаївна – в.о. генерального директора Директорату стратегічного планування та європейської інтеграції, Міністерство розвитку громад та територій України;

Нікітін Денис Юрійович – начальник відділу контролю з питань надзвичайних ситуацій департаменту контролю з питань АПК, використання природних ресурсів та охорони навколишнього середовища, Рахункова палата України;

Павленко Олег Васильович – начальник відділу державного екологічного нагляду (контролю) атмосферного повітря Управління державного екологічного нагляду (контролю) промислового забруднення, Державна екологічна інспекція України;

Петров Ярослав Арестович – партнер Asters, співголова Комітету з відновлювальних джерел енергії, Американська торгівельна палата в Україні;

Підкоморна Юлія Анатоліївна – заступник Міністра енергетики України;

Ракович Оксана Василівна – спеціаліст з екологічних питань Світового банку;

Сафонова Наталія Євгенівна – начальник відділу міжнародних фінансових інституцій Головного управління міжнародного економічного співробітництва Директорату економічної дипломатії, Міністерство закордонних справ України;

Сімак Ольга Петрівна – координатор сектору «Навколишнє середовище», Представництво ЄС в Україні;

Скапа Тетяна Володимирівна – керівник експертної групи з питань профілактики неінфекційних захворювань та формування здорового способу життя

Директорату громадського здоров'я та профілактики захворюваності, Міністерство охорони здоров'я України;
 Слишова Тетяна Анатоліївна – керівник експертної групи з питань смарт-спеціалізації та ресурсоефективності директорату розвитку реального сектору економіки, Міністерство економіки України;
 Ставчук Ірина Іванівна – заступник Міністра захисту довкілля та природних ресурсів України з питань європейської інтеграції;
 Степаненко Олена Анатоліївна – Представник Уповноваженого з дотримання соціальних та економічних прав;
 Тарасенко Олександр Володимирович – керівник експертної групи європейської та євроатлантичної інтеграції Директорату стратегічного планування та європейської інтеграції, Міністерство енергетики України;
 Чиженко Михайло Іванович – начальник відділу політики адаптації до зміни клімату та кліматичної звітності Департаменту кліматичної політики та збереження озонового шару, Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України;
 Шумейко Сергій Григорович – головний консультант Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики;

ПОРЯДОК ДЕННИЙ

<i>Питання до розгляду</i>	
1.	<p>Слухання у Комітеті на тему: «Кліматична стратегія України. Підсумки 26-ї Конференції Сторін Рамкової Конвенції ООН про зміну клімату. Українська екологічна складова Європейського Зеленого Курсу. План дій Уряду до 2030 р. щодо реалізації вимог Оновленого національно визначеного внеску України до Паризької угоди».</p>

ВИСТУПИЛИ: Бондаренко О.В., Василенко Л.В., Ставчук І.І. (з доповіддю), Підкоморна Ю.А., Тарасенко О.В., Дзьоба Т.І., Найєм М.-М., Безус В.О., Нижник А.М., Ляшок С.А., Сафонова Н.Є., Букша І.Ф., Жук Г.В., Бойко О.О., Кротенко В.В., Дідух Я.П.

Відкриваючи слухання, Голова Комітету, народний депутат України Бондаренко О.В. окреслив рамки для обговорень на слуханнях і наголосив, що 2021 рік – це рік значного внеску в Україні і світі у збереження клімату. Цей рік заклав нові підвалини для великої сьогоденної конструктивної роботи, появи нових думок, які знайдуть відображення у рекомендаціях за наслідками сьогоденних слухань.

Голова Комітету Бондаренко О.В. передав право модерувати слухання у Комітеті – голові підкомітету Василенко Л.В.

Василенко Л.В. наголосила на дотриманні регламенту до 3 хвилин для виступаючих.

Ставчук І.І. поінформувала, що у м. Глазго пройшла 26-а Конференція Сторін Рамкової Конвенції ООН про зміну клімату. Робота Конференції тривала за трьома напрямками:

1) Саміт лідерів, в якому взяло участь понад 100 лідерів держав, де Президент України В.О.Зеленський брав активну участь;

2) переговори з опрацювання проектів рішень Рамкової Конвенції ООН про зміну клімату до Паризької угоди, де було опрацьовано і прийнято загальні вимоги до термінів підготовки і подання національно визначених внесків. Доповідач відмітила, що вдалось досягти одну з важливих цілей – домовитися про однакові умови звітування про досягнення кліматичних цілей для всіх країн світу. В рамках кліматичного саміту, країни прийняли ключові рішення, завдяки яким буде врегульовано як саме буде впроваджуватися угода та як подаватиметься звітність щодо національно визначених внесків. Раніше, щорічну детальну звітність про проведені реформи, що стосувались боротьби із зміною клімату, подавали лише розвинені країни, а за новими правилами детальні звіти мають подавати усі країни без винятку;

3) прийняття правил запровадження механізмів співпраці. Після багатьох років переговорів, Сторонам нарешті вдалося досягти компромісу та прийняти рішення щодо актуалізації положень статті 6 Паризької угоди. Доповідач зазначила, що відбулися переговори про міжнародні фінанси. Країни, що розвинені, мають надавати підтримку скорочення викидів парникових газів країнам, що розвиваються та на адаптацію. Доповідач поінформувала, що відстояли доступ України до програм розвитку потенціалу в рамках глобального екологічного фонду та питання суверенітету і територіальної цілісності України.

Ставчук І.І. поінформувала про основні завдання на майбутнє: продовження системної роботи із Секретаріатом Рамкової Конвенції ООН про зміну клімату стосовно суверенітету і територіальної цілісності України, звітності РФ щодо Криму, потреба на рівні Уряду більш системно працювати над питанням кліматичного фінансування, залучати Мінфін або Мінекономіки для опрацювання на системному рівні переговорних питань, пов'язаних з доступом до кліматичного фінансування, та забезпечення на постійній основі безпосередньої участі своїх представників у складі української делегації. Доповідач поінформувала щодо цілей на наступний рік – підготовка плану заходів з впровадження національно визначеного внеску до Паризької угоди, розроблення документів в рамках форми екологічних фінансів, зокрема фінансової стратегії запровадження національно визначеного внеску. Доповідач поінформувала про можливість України прийняти Конференцію Сторін Рамкової Конвенції ООН про зміну клімату у 2024 р.

Підкоморна Ю.А. зазначила, що перехід енергетики в умовах низьковуглецевої економіки, і реалізація мети потребує залучення значних обсягів інвестицій. Повідомила, що Міненерго працює над програмою «Декарбонізація енергетики», що відкриє шлях до відмови використання викопного палива, завершення та представлення якої відбудеться після розгляду та затвердження Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг Звіту про оцінку відповідності генеруючих потужностей. Звернула увагу, що Міненерго спільно з Інститутом вугільних енерготехнологій НАН України співпрацює та забезпечує аналіз реалізації Національного плану скорочення викидів від великих спалювальних установок.

Василенко Л.В. зазначила, що Міненерго працює над оновленою національною енергетичною стратегією, яка має включати низку заходів по декарбонізації енергетики. Повідомила, що Міндовкілля надсилало запити на отримання інформації по реалізації кожним окремим міністерством їх частини по скороченню викидів парникових газів за паризькою угодою. Виходячи із зазначеного, просила уточнити про стан підготовки даної інформації.

Тарасенко О.В. повідомив, що відбулася затримка із заповненням таблиці Плану заходів, але інформацію буде надано до Міндовкілля найближчим часом.

Дзьоба Т.І. поінформував, що Україна долучилась до ініціативи про проведення декількох пілотних проектів за підтримки міжнародних партнерів, які будуть оплачувати процеси, пов'язані із сертифікацією та розрахунком «карбонових кредитів» і подальшим їх викупом міжнародними трейдерами.

Найєм М.-М. зазначив, що Урядом було затверджено Національну транспортну стратегію України до 2030 року, якою закладені основи та напрямки екологізації транспортної сфери, затверджено план заходів з її імплементації. Основними завданнями визначено доведення частки електротранспорту у внутрішньому сполученні до 75%, забезпечення за участю місцевих державних адміністрацій поетапної заміни автомобільного транспорту на електротранспорт, стимулювання використання в містах екологічно більш чистих видів транспорту, зокрема електромобілів, міського електричного транспорту з нульовими викидами. Пропонується законодавчо врегулювати поетапну заборону ввезення і першу реєстрацію автомобілів з двигунами внутрішнього згорання. З 01.01.2022 р. набирає чинності Закон України «Про внутрішній водний транспорт». Розроблені та опрацьовуються законопроекти про залізничний транспорт, про судна та контроль за судновим водним баластом, а також затверджено авіаційні правила, які сприятимуть зменшенню забруднення довкілля.

Безус В.О. відмітив про необхідність підтримки роботи над реалізацією національних планів дій з енергоефективності та розвитку відновлюваних джерел енергії, альтернативних видів палива, над питаннями стимулювання енергоефективності будівель, енергоефективності у промисловості, в енергетиці, модернізації систем тепло-, водопостачання і водовідведення, розроблення

національної водневої стратегії, а також створення систем виробництва та реєстру біометану.

Нижник А.М. поінформувала, що таблицю Плану заходів підготовлено. Доповідач зазначила, що до пріоритетів Мінрегіону відносять: трансформацію вугільних регіонів і створення відповідного фонду; термомодернізацію будівель; створення фонду енергоефективності і збільшення енергоефективності житлових будівель; розроблення стратегії розвитку комунального теплопостачання, зокрема, відновлення теплоізоляції мереж, встановлення індивідуальних тепловпунктів та лічильників тепла.

Ляшок С.А. проінформував, що у жовтні 2021 року Міністерство фінансів України приєдналося до кліматичної коаліції міністрів фінансів країн світу. Повідомив про плани з розгортання відповідної роботи. У Державному бюджеті 2022 року на природоохоронні заходи передбачено близько 9,4 млрд грн. Зазначив, що опрацьовується механізм використання «зелених» облігацій і порядок для здійснення природоохоронних проєктів з використанням цього інструменту.

Сафонова Н.Є. поінформувала, що участь Президента України В.О.Зеленського у 26-ї Конференції Сторін Рамкової Конвенції ООН про зміну клімату стала відчутним поштовхом для посилення кліматичної політики в Україні і її визнання світовими країнами-лідерами. Також було посилено позицію України стосовно врахування резолюції Генеральної Асамблеї ООН по Автономній республіці Крим щодо відображення статистичних кліматичних даних, невизнання будь якої зміни статусу АР Крим та м. Севастополя.

Букша І.Ф. поінформував, що внесок лісового господарства у досягнення цілі Оновленого Національно визначеного внеску має значний потенціал (близько 25 млн тон CO₂-екв.), реалізація якого потребує належного обліку в лісовій галузі, у межах та за межами лісів, зокрема щодо деревно-чагарникових насаджень, захисних смуг, зелених насаджень населених пунктів тощо. Зазначив, що впровадження кліматично орієнтованої системи лісоуправління має враховувати охорону та захист лісів від пожеж, зупинення знеліснення і фрагментації лісів. Потрібно передбачати співпрацю у сфері землекористування і стимулювання лісорозведення, це дозволить виконати вимоги Указу Президента України по залісненню країни, зокрема збільшити лісистість на 166 тис. га.

Жук Г.В. зазначив, що Інститут газу НАН України надав пропозиції до проєкту рекомендацій, в яких зазначено потребу у стимулюванні виробництва біогазу з органічної частини відходів, використанні вітчизняних технологій для виробництва палива, тепла, електроенергії та товарної вуглекислоти з біогазу. Повідомив, що необхідно розвивати напрям виробництва біометану з біогазу, використання біометану у стисненому та зрідженому станах в якості моторного палива; потрібно використовувати двопоточну схему сортування твердих побутових відходів, з подальшим використанням харчових відходів для виробництва біогазу, а решту вуглецевмісних відходів – для виробництва тепла

та електроенергії; залучати установи НАН України для розроблення, пілотного опробування та впровадження ефективних технологій виробництва, транспортування, зберігання та використання водню; стимулювати залучення скидного енергетичного потенціалу та відновлювальних ресурсів для міст України. Жук Г.В. зазначив, що Інститут газу НАН України готовий надавати експертний та технологічний супровід даних пропозицій.

На питання Бойко О.О. щодо звільнення від оподаткування на CO₂ установок, які працюють на біопаливі, Безус В.О. зазначив, що відповідно до законопроекту про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо запровадження державного фонду декарбонізації частина надходжень податку від CO₂ перенаправлятиметься на заходи щодо стимулювання ефективності промисловості і енергомодернізації промисловості. Що стосується оподаткування установок які працюють на біопаливі, було розроблено законопроект, який на даний момент доопрацьовується.

На питання Кротенко В.В. щодо добування біометану, зокрема на сміттєзвалищах і наявності державної програми щодо переробки сміття, Безус В.О. висловив сподівання на доопрацювання і прийняття рамкового закону про відходи, який в т. ч. має відкрити можливості використання сміття та дегазації сміттєзвалищ з метою подальшого отримання енергії.

Дідух Я.П. зазначив, що багато питань залишилося поза увагою для зменшення викидів CO₂, а саме в аграрному секторі необхідне скорочення площі ріллі, натомість іде розорювання схилів і заплав, що призводить до збільшення викидів CO₂. Подається багато проектів щодо розроблення торфовищ, зокрема тих, що знаходяться біля заповідників. Це також може призвести до збільшення викидів CO₂. Крім того, питанню збереження біорізноманіття необхідно приділяти належну увагу. Запропонував зосередитись на зміні законодавства і фінансуванні наукових програм.

Василенко Л.В. подякувала за конструктивну дискусію в ході слухань, а також запропонувала надіслати до Комітету письмові пропозиції для їх врахування у рекомендаціях за наслідками проведених слухань.

Голова Комітету

О. БОНДАРЕНКО

Секретар Комітету

О. ФЕЛЬДМАН